



# Water, niet altijd zo schoon als het lijkt

**Hoogproductieve koeien hebben behoefte aan veel, schoon, smakelijk en goed bereikbaar drinkwater. In de stal, maar ook in het weiland. Het belang van goed en smakelijk drinkwater voor melkkoeien en kalveren wordt door iedereen onderkend. Toch worden waterbakken en -leidingen soms erg vies. Hoe komt dit? En wat kun je er als veehouder aan doen?**

Het lijkt bijna vanzelfsprekend: met goed water uit een eigen bron of van het waterbedrijf heb je ook goed water in de waterbakken. Toch zien we in de praktijk regelmatig iets anders: vuile waterbakken en waterleidingen, aan de binnenzijde besmeurd met een slijmerige laag (biofilm). Bij gebruik van een eigen bron komt daar vaak nog ijzer- en mangaanafzetting bij. Wat de herkomst van water ook is, waterleidingen en -bakken kunnen altijd vervuild raken. Op diverse plaatsen in het bedrijf kan het water in contact komen met micro-organismen of resten uit mest (ammoniakdamp). De kwaliteit van drinkwater bij de bron is dus niet altijd gelijk aan de waterkwaliteit in de drinkbak.

## **Invloed op gezondheid**

Het langdurig verstrekken van water met een matige of slechte kwaliteit kan een negatieve invloed hebben op de gezondheid van uw koeien en kalveren. Als het water op de drinkplaats niet smakelijk is of schadelijke componenten bevat, drinken de dieren minder dan ze nodig hebben. Door een lagere wateropname, zeker ook in een periode van hittestress, kan ook de voeropname achterblijven. Hierdoor kan de weerstand van de dieren afnemen en (mede)oorzaak zijn van diergezondheidsproblemen of een lagere melkproductie.

## **Wanneer wateronderzoek?**

Wanneer laat u nu de kwaliteit van het drinkwater in de stal onderzoeken? Als u zichtbare vervuiling in de drinkbakken ziet of het water niet fris ruikt is de eerste stap het schoonmaken van de waterbakken. Helpt dit niet, of komt de vervuiling snel terug, dan kan wateronderzoek inzicht geven in de mogelijke oorzaak van de vervuiling.

Ook als uw koeien vage, specifieke gezondheidsproblemen hebben of verminderde productie, dan kunt u een watermonster uit de stal laten onderzoeken om te kijken of het drinkwater de oorzaak kan zijn.

### De uitslag

Heeft u wateronderzoek laten doen en is de uitslag goed, dan is er geen reden om op korte termijn te handelen. Als bronwater chemisch niet in orde blijkt, dan is het raadzaam om het te behandelen. Indien u een zuiveringssysteem heeft, dan kan de oorzaak van de vervuiling liggen bij het niet goed functioneren daarvan. Het is daarom belangrijk om deze eerst goed te (laten) controleren. Is het water bacteriologisch niet in orde, dan is het verstandig om de leidingen en de waterbakken te reinigen of te ontsmetten. Daarnaast is het belangrijk om de oorzaak van de vervuiling te achterhalen.

### Checken en spoelen

Bij een afwijkende wateruitslag is het in alle gevallen raadzaam om de binnenkant van de waterleidingen te controleren. Draai ergens in de stal een koppeling van het waterleidingsysteem los en controleer de binnenkant. Voelt en ziet u een laag met vervuiling, eventueel in combinatie met een slijmlaag? Dan kunt u de leidingen op verschillende manieren reinigen of ontsmetten, waaronder:

- Mechanisch: door het pulserend toedienen van water en lucht kan de biofilm loslaten en uit de leidingen worden afgevoerd.
- Spoelen met gestabiliseerd waterstofperoxide\*: voor het verwijderen van organische vervuiling.
- Spoelen met chloordioxide\*: dit pakt behalve organische vervuiling ook mangaan- en ijzeraanslag in de leidingen aan.
- Spoelen met een citroenzuuroplossing (2 procent): hiermee kan de aanslag van mangaan en ijzer uit het leidingensysteem worden verwijderd.

Na het spoelen steeds goed naspoelen met water voordat de dieren weer gaan drinken. Bovenstaande maatregelen zijn eenmalige behandelingen om de leidingen te reinigen. Er worden momenteel in de markt ook mogelijkheden getest voor continue, duurzame reiniging met een biologisch afbreekbaar desinfectiemiddel, dat ontstaat door elektrolyse van water en een zoutoplossing.

### Invloed op waterkwaliteit

Indien u blijvende problemen houdt met de kwaliteit van het drinkwater in de stal, dan is het de moeite waard om te overwegen om de leidingen in de stal te vervangen. De kwaliteit van de leidingen en de methode van plaatsen zijn namelijk van grote invloed op de kwaliteit van het water. Door niet KIWA-gekeurde

materialen of verkeerd geplaatste leidingen kan bijvoorbeeld ammoniak uit de stal door de leidingen heen in het drinkwater terechtkomen. Dit verhoogt de kans op bacteriële groei in het water en omzettingen naar nitriet, bij zowel leidingwater als bij eigen bronwater. Ook ophoping in dode leidingen of leidingen met veel bochten leiden vaak tot bacteriële groei in het water. Zorg ervoor, ook als u gaat verbouwen of bij nieuwbouw, dat de leidingen strak worden opgehangen en niet door de mestput lopen. Kies ook het juiste en KIWA-gekeurd materiaal.

*\*Let op: wees voorzichtig met het gebruik van reinigings- of ontsmettingsmiddelen bij rundvee. Er zijn diverse middelen in de handel, maar niet elk middel is geschikt voor elk dier. Het verschil tussen reinigings- en ontsmettingsmiddelen is dat de eerste geen effect hebben op bacteriën; ze maken de leidingen alleen maar schoon door het vuil te verwijderen.*

*Ontsmettingsmiddelen doden wél de bacteriën. De magen van kippen en varkens kunnen wel tegen ontsmettingsmiddelen, maar vooral rundveehouders dienen terughoudend te zijn met ontsmettingsmiddelen in drinkwater. Deze doden niet alleen de bacteriën in water, maar ook in de pens. Dit kan voor pensproblemen zorgen. Ontsmettingsmiddelen vallen onder de wettelijke regeling 'biociden'. Deze moeten een goedkeuring krijgen van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb).*

GEZONDE VOEDING. VITALE KOEIEN.



### FIT: ook voor wateronderzoek

Goed drinkwater is een essentieel onderdeel van gezonde voeding. FIT, de voedingsaanpak van GD, biedt naast diverse tankmelk- en bloedonderzoeken op het gebied van voeding, ook verschillende wateronderzoeken aan, zoals de Drinkbakcheck. Hiermee kan uw veedrinkwater onderzocht worden op de belangrijkste criteria voor gezond en schoon drinkwater. Kijk voor meer informatie op [www.gddiergezondheid.nl/rundveedrinkwater](http://www.gddiergezondheid.nl/rundveedrinkwater)



VOOR MEER INFORMATIE OVER  
ONZE FIT-PRODUCTEN, GA NAAR  
[WWW.GDDIERGEZONDHEID.NL/FIT](http://WWW.GDDIERGEZONDHEID.NL/FIT)

